

Dansk og folkelig men ikke på folkets præmisser

KD
28/10-1987

«Og vil man have en kirkesynsdebat, må man stærkt inddrage Indre Mission, mener teol. dr. Kaj Kjær-Hansen»

For et par måneder siden udkom universitetslektor Hans Raun Iversens bog »Ånd og livsform - Husliv, folkeliv og kirkeliv hos Grundtvig og sidenhen«. Hovedsigtet med bogen var at gennemgå dansk kirkesyns-historie og lægge op til debat om kirkesyn. KD har bedt tre præster med hver sit teologiske ståsted læse bogen og komme med replikker til en debat.

Af Kaj Kjær-Hansen

Det er centrale problemer, Hans Raun Iversen behandler i sin nye bog. Hvordan får vi tingene til at hænge sammen som kristne i huset, i folket og i kirken, og hvordan påvirker disse relationer hinanden? Han provokerer og udfordrer og langer ud til højre og venstre med Grundtvig som orienteringsperson.

Til Grundtvig forholder HRI sig ikke ukritisk, omend han måske er lidt mere mild overfor Grundtvig end overfor bogens tre andre hovedskikkelser: Morten Pontoppidan, Ussing og Thanning. I hvert fald søger HRI at finde *anliggendet* hos Grundtvig, når dennes nationalisme, danskhed eller racistske og mandschauvinistiske tilbøjeligheder løber af med den gode Grundtvig.

Hører man til blandt dem, der ikke kan rose sig over større fortrolighed med disse fire personers forhold til husliv, folkeliv og kirkeliv – eller som Grundtvig vel sagde det om det sidste: Christen-Liv

– giver bogen en ypperlig indføring i deres tanker. For mig ligger bogens absolutte styrke i netop de historiske og refererende afsnit. Ens bekendtskabskreds bliver udvidet. Og der findes ligefrem en vis bagvendt opbyggelse i at konstatere, at folk før os har kæmpet med problemer, som vi også kender og ikke undgår at tage stilling til.

Guds børn

Det er ikke let at give bogen en fair behandling, når kommentaren til den skal være kort. HRI siger nemlig så mange ting. I dét stykke ligner han i hvert fald Grundtvig; Hans eget bud på »igen at få sat kirken på benene« forekommer mig imidlertid ikke tilfredsstillende, selv om der er mange gode ansatser. Han taler f.eks. stærkt om, at kirken – vi – må komme dem i vort folk i møde, som ikke selv har overskud til at komme til kirken. »Kirken slår sig selv på munden, når den vil undervise om dåben som Guds gode gave til alle, mens den ikke samtidig reelt forsøger at nå alle med denne gave«. Men HRI fører uklare tale, når han, efter at have påpeget, at der kun er ca. 50% af børnene, der døbes i København siger: »Her må man

derfor også holde op med at synge børnesangen om, at »vi blev også døbt som børn, Guds børn er vi alle«, for det passer ikke. Tværtimod gælder det om at få sagt, at også udøbte børn er Guds børn«.

Den sidste sætning er ikke heldig, men stærkt misvisende. Det er rigtigt, at *alle* i vort folk ikke længere er Guds børn i dåben, bortset fra, at det før som nu gælder at man kan miste det, der er skænket i den hellige dåb. Dem, der bliver døbt som børn og fastholdes i dåbens nåde, ejer et liv med Gud, som – uanset hvordan vi vender og drejer det – ikke-døbte og ikke-troende ikke har. Tør vi ikke sige dette og tage bestik af vores situation ud fra dette, har vi ikke meget at bringe vort danske folk.

Dansk og folkelig

Kirken skal være dansk i Danmark, ja! Kirken skal være folkelig, ja! Men kirken er ikke til på folks – eller folkets – præmisser, som HRI hævder. Kirken har en bekendelse, den er forpligtet på. Den danske Folkekirkes bekendelse indbyder ikke til kamp, men det gør bekendelsesfornægttere i Den danske Folkekirke.

Den danske Folkekirke er vel en kamp værd også for dem, der hverken kan begrundede den bibelsk eller med en folkelig idéologi. Hvis folkekirkeformen tjener evangeliet bedst, er den god og skal bevares, hvis ikke, må vi finde på noget bedre, hvor visionen om, at hele folket skal gøres til Jesu disciple, er levende.

»Vi må først være kirke,

Hans Raun Iversen

Ånd og livsform

Husliv, folkeliv og kirkeliv
hos Grundtvig og sidenhen

Med bogen »Ånd og livsform« lagde Hans Raun Iversen op til debat om kirkesynet. De tre indlæg her omkring er reaktioner på udfordringen.

før vi kan være folkekirke«, har en hollandsk kirkeleder sagt. Derfor kommer vi ikke uden om at stille spørgsmålet om kirkens *hvor* og *hvad*, spørgsmål HRI undviger. Han siger: »Hvor det i dansk tidehvervsk udgave af lutherdommen slås fast, at vi ikke ved, hvem kirken er, anlægger jeg (HRI) det modsatte synspunkt: *Vi ved meget vel, hvem kirken er, derimod ikke hvor og hvad den er. Kirkens hvem*, kan der svares rimeligt præcist på, men kirkens *hvor* og *hvad* er langt vanskeligere at afgrænse«.

Bortset fra, at jeg ikke finder, at HRI svarer præcist på hvem-spørgsmålet, kommer vi i en seriøs kirkesynsdebat ikke uden om at klargøre, *hvad* kirken er, og *hvad* den skal forkynde. Jeg er skuffet over, at HRI ikke siger mere, end han gør, når han fremlægger »hvad kirken positivt er« ifølge hans forståelse.

Og så er det også ærgerligt, når HRI gerne vil have en kirkesynsdebat i gang, at han

ikke har inddraget Indre Mission mere end tilfældet er. Hvis det er rigtigt, at IM ikke efter Ussing har haft nogen, der har udviklet et kirkesyn, så har IM dog haft en praksis, som man kan forholde sig til, positivt eller negativt. IMs ledelse har da også hen langs ad vejen i det mindste ytret sig i modsætning til en herskende folkekirkeidéologi. Det afsporer en ellers nyttig debat, når HRI indledningsvis om IM kun har at sige, at »kirken her blot fungerer som den mur, man spiller bold op ad, mens livet i øvrigt udfolder sig i missionshuse og på campingpladser«.

Jeg har svært ved at tage dette som en positiv provokation. Udsagnet er flot – men under lavmål. Gad i øvrigt nok vide, hvordan det ville påvirke kirkegangen i en hel del sogne, dersom vækkelsesfolket *en bloc* holdt sig borte fra Den danske Folkekirkes gudstjenester?

Og vækkelsesfolket har vist også deres *husliv!*